

Список використаних джерел:

2. Шопіна І.М. Щодо концептуальних підходів до визначення поняття правового регулювання. *Форум права*. 2011. №2. С. 1055—1061.
3. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р.А. Калюжний, М.І. Іншин, І.М. Шопіна. Київ, 2008. 781 с.

РОЛЬ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ТА КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИХ ГАРАНТІЙ В РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ ОСОБИ

ТКАЧУК Наталія Іванівна,
к.ю.н., головний спеціаліст
Департаменту інформаційно-
аналітичного забезпечення СБ України

Особливістю застосування юридичних гарантій є гарантування прав і свобод людини й громадянина в їхній рівності, взаємозв'язку, та єдності із обов'язками, без чого неможлива справжня свобода індивіда в демократичному суспільстві, де використання особою прав і свобод не повинне завдавати шкоди правам інших осіб. Слід також розуміти, що реалізація юридичних гарантій не є самоцілью – головним є досягнення соціального ефекту від використання особою своїх прав та свобод, задоволення нею своїх життєвих потреб.

Серед юридичних гарантій особливе місце займають міжнародно-правові й конституційно-правові гарантії, тому що основні права й свободи закріплені в міжнародно-правових і конституційно-правових нормах, що гарантують систему прав та свобод людини й громадянина, визначають найбільш загальні установки спрямування для свободи особи. Так само, як міжнародне право й конституційне право обіймають чільне місце в системі національного права, так і міжнародно-правові й конституційно-правові гарантії відіграють провідну роль у всій системі юридичних гарантій [1, с. 209]. При цьому міжнародно-правові гарантії реалізації інформаційних прав та свобод людини і громадянина становлять систему правових норм та принципів, організаційних засобів і способів, умов та вимог, за допомогою яких забезпечується реалізація можливостей особи щодо пошуку, збирання, отримання, передачі, виробництва та поширення інформації, а також інших прав і свобод інформаційного характеру. Міжнародно-правові гарантії реалізації інформаційних прав та свобод людини і громадянина, у свою чергу, втілюються у конституційно-правових гарантіях. Ефективність останніх залежить передусім від таких чинників, як: наявність Основного Закону, дію якого не може бути припинено довільно; визнання державної влади похідною від влади народу і Конституції; закріплення на конституційному рівні основних прав і свобод людини та громадянина та засобів і умов їх здійснення; наявність незалежної судової влади; можливість захисту своїх прав шляхом звернення до омбудсмена та у міжнародних правозахисних організаціях [2, с. 223].

Інформаційні права і свободи в Україні гарантуються Конституцією України та детально регламентується інформаційним законодавством. Юридичні гарантії реалізації права на інформацію закріплюють відповідний обов'язок державних органів і їх посадових осіб сприяти громадянам у реалізації їх права на інформацію, а також інформувати про свою діяльність, прийняті рішення, створення в державних органах спеціальних інформаційних служб або систем, які б забезпечували у встановленому порядку доступ до інформації, застосування юридичної відповідальності за порушення законодавства про інформацію, здійснення державного контролю за його додержанням та інші.

Своєрідною юридичною гарантією інформаційних прав та свобод людини і громадянина є визначення підстав до обмеження відповідних прав та свобод, адже такі обмеження повинні мати винятковий характер, а їх практична реалізація державними інституціями повинна відповідати принципам, визначеним ст. 19 Конституції України [3], відповідно до якої правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством, а органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Підстави обмеження реалізації інформаційних прав людини умовно можуть бути згруповані наступним чином: забезпечення національної безпеки, зокрема, охорона і захист громадського порядку, громадської безпеки, територіальної цілісності тощо; захист здоров'я і моральних засад існування суспільства; захист прав та інтересів людини, зокрема конфіденційності особистого життя, репутації, інтересів малолітніх; запобігання заворушенням чи злочинам, забезпечення інтересів, підтримання авторитету й неупередженості правосуддя, запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно. Ст. 28 Закону України «Про інформацію» також передбачає, що інформація не може бути використана для закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини [4]. При цьому, з метою гарантування прав на доступ до інформації необхідно законодавче встановлення підстав для вирішення колізій при реалізації прав на інформацію й «права на таємницю», які б відповідали духу Глобальних принципів з національної безпеки і свободи інформації, котрі вказують, яка інформація, що перебуває у розпорядженні держави, може на законній підставі триматися в секреті, і яка інформація повинна бути розкрита [5]. У вітчизняному законодавстві також доцільно запровадити чіткий критерій обмеження інформаційних прав і свобод шляхом закріплення принципів такого обмеження, які виключають розширювальне або неоднозначне тлумачення. Також проблемою є високий відсоток підзаконного регулювання, зокрема, значний перелік відомостей, який може бути віднесений до державної таємниці, визначається саме підзаконним актом. Ці та інші прогалини законодавчого порядку, а також проблеми організаційно характеру знижують ефективність гарантій реалізації інформаційних прав та свобод людини і громадянина й приводять до порушень їх на практиці. Водночас, неможливо не визнати той факт, що на сьогодні в Україні існує, в тому числі й на конституційному рівні, розгалужена система гарантій реалізації інформаційних прав та свобод людини і громадянина, які дозволяють особі на власний розсуд обирати напрямок своєї поведінки, користуватися наданими благами для задоволення своїх особистих і суспільних інформаційних потреб та інтересів, і ця система має потужний потенціал до розвитку та вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Битяк Ю., Данильян О., Дзьобань О. та ін. Правові основи формування та функціонування органів державної влади у контексті євроінтеграції: монографія. Харків, 2010. 384 с.
2. Колодій А., Олійник А. Права людини і громадянина в Україні: навч. посіб. Київ, 2004. 336 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року: URL: zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр (дата звернення: 26.03.2018).
4. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 26.03.2018).
5. The Global Principles on National Security and the Right to Information (The Tshwane Principles) URL: <https://www.opensocietyfoundations.org/publications/global-principles-national-security-and-freedom-information-tshwane-principles> (дата звернення: 26.03.2018).

АКТ ЗЛУКИ УНР І ЗУНР ЯК СПРОБА ПОЛІТИКО-ПРАВОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНИ

ХОМ'ЮК Сергій Володимирович,
*студент юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету*

Питання політико-правового аспекту Акту злуки УНР і ЗУНР не є новим. Воно є логічним продовженням дослідження науковців ще ХХ століття. Зважаючи на умови, у наш час дана тема є актуальною, адже накладається на історичний досвід та сьогоденні реалії. Дослідженням правових питань соборності України 1919 року займалися багато вчених.

«Ідея Соборності генетично закладена в українцях з давніх-давен. Від часів феодалного дроблення Київської Русі вона стала однією з запорук збереження нашої державності та національного самоусвідомлення» [1, с. 321]. У найважчі часи кращі сини України озброювалися нею, щоб боротися з ворогами. Ідею соборності неможливо уявити без ідеї державності, без національного поступу. Визначні правителі України – Володимир Великий та Ярослав Мудрий, Володимир Мономах та Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславич і Данило Галицький, Богдан Хмельницький та Іван Виговський, Петро Дорошенко та Іван Мазепа в різні епохи намагалися втілити цю ідею. Після втрати державою самостійності в українському народі ніколи не згасав вогонь надії на відновлення державної незалежності та менталітету, а також змоги на життя і відчуття належності до великої соборної та єдинокровної нації.

«Будучи поділеними між кількома чужинними державами українці завжди сподівалися і вірили на національне об'єднання. Кращі з українських патріотів боролися й жертвували життям заради здійснення цих мрій та сподівань. Після століття по ліквідації Гетьманщини український народ був поділений між Австро-Угорською та Російською» [6, с. 493]. 18 жовтня 1918 р. у Львові зібралися й утворили Українську Національну раду – законодавчий орган майбутньої нової держави на чолі з Є. Петру-